

REKOMENDACIJOS

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGOMS DĖL COVID-19 LIGOS (KORONAVIRUSO INFEKCIJOS) PREVENCINIŲ PRIEMONIŲ

2022-05-11

Nuo 2022 m. gegužės 1 d. Lietuvoje atšaukus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) (toliau – COVID-19 liga) plitimo grėsmės, asmens sveikatos priežiūros įstaigose (toliau – ASPI) ir toliau būtina išlaikyti budrumą ir užtikrinti viruso plitimo prevenciją, kadangi jose lankosi didžiausią riziką sunkiai sirgti COVID-19 liga turintys asmenys ar jose kilus infekcijos protrūkiui sukeliama didelė našta ASPI, grėsmė pacientams ir kokybiškam asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui.

Užtikrinant infekcijų kontrolę ASPI, taikomi Lietuvos higienos normoje HN 47-1:2020 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: infekcijų kontrolės reikalavimai“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-946 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 47-1:2020 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: infekcijų kontrolės reikalavimai“ patvirtinimo“ (toliau – Lietuvos higienos norma HN 47-1:2020) ir Infekcijų kontrolės priemonių asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. V-853 „Dėl Infekcijų kontrolės priemonių asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyti infekcijų kontrolės reikalavimai. Itin svarbu atkreipti dėmesį į:

- savalaikį COVID-19 ligai būdingus simptomus turinčių asmenų izoliavimą;
- patalpų vėdinimą;
- sąlygų rankų dezinfekcijai sudarymą;
- kur įmanoma – saugaus atstumo išlaikymą;
- tinkamų asmens apsaugos priemonių dėvėjimą teikiant paslaugas simptomus turinčiam ar COVID-19 liga sergančiam asmeniui.

Esamas teisinis reglamentavimas numato, kad ASPI vadovas gali nustatyti papildomas pacientų ir darbuotojų nosį ir burną dengiančių apsaugos priemonių dėvėjimo, srautų atskyrimo, profilaktinio COVID-19 ligos tyrimų atlikimo simptomų neturintiems hospitalizuojamiems / hospitalizuotiems asmenims tvarkas. Priimant sprendimus dėl papildomų priemonių taikymo, tikslinga įvertinti su COVID-19 ligos plitimo rizika susijusius aspektus konkrečioje ASPI.

Rekomendacijos dėl nosį ir burną dengiančių apsaugos priemonių (vienkartinių medicininių kaukių ar respiratorių) dėvėjimo

Sprendimai dėl vienkartinės medicininių kaukių ar respiratorių dėvėjimo kitais, nei Lietuvos higienos normoje HN 47-1:2020, numatytais atvejais, turėtų būti **priimami įvertinus**:

- epidemiologinę situaciją Lietuvoje, savivaldybėje, konkrečioje ASPI;

- pacientų vakcinavimo/persirgimo statusą bei laiką, praėjusį po vakcinacijos / persirgimo;
- pacientų /personalo skaičių, judėjimą;
- vėdinimo galimybes ir jų užtikrinimą;
- atstumo išlaikymo galimybes.

Jei, įvertinus aukščiau išvardintus aspektus esant žemam COVID-19 liga sergamumui, vienkartinių medicininių kaukių ar respiratorių dėvėjimas gali būti tikslingas individualios užsikrėtimo rizikos mažinimui, jas siūloma **rekomenduoti dėvėti** didelę riziką COVID-19 liga sirgti sunkiai turintiems pacientams bendrose ASPĮ patalpose:

- 65 m. ir vyresniems asmenims;
- nėščiosioms, išskyrus gimdyves;
- asmenims, kuriems diagnozuotas nutukimas ir kūno masės indeksas yra 35 ir daugiau;
- asmenims, sergantiems lėtinėmis ar imunosupresinėmis ligomis.

Jei rizikos vertinimo metu nustatoma, kad tikslingas medicininių kaukių ar respiratorių dėvėjimas kitais atvejais, nei numatyta nei Lietuvos higienos normoje HN 47-1:2020, protrūkių rizikos bei didžiausios rizikos grupės pacientų užsikrėtimo rizikos mažinimui, vienkartinės medicininės kaukes ar respiratorius **gali būti nurodoma dėvėti** darbuotojams kontakto su pacientais ar lankytojais metu, darbuotojams ir pacientams bendrose patalpose:

- stacionarinės ASPĮ skyriuose, kuriuose gydomi didžiausios rizikos grupių pacientai:
 - palaikomojo gydymo ir slaugos;
 - hematologijos;
 - onkologijos;
 - skyriuose, kuriuose gydomi pacientai po organų transplantacijos;
 - skyriuose, kuriuose dializuojami pacientai;
- skubios pagalbos skyriuose, kuriuose stebimas didelis pacientų skaičius;
- paslaugas teikiantiems darbuotojams, turėjusiems kontaktą su kartu gyvenančiu asmeniu, kuriam diagnozuota COVID-19 liga (nosį ir burną dengiančios apsaugos priemonės dėvimos 7 d nuo paskutinės sąlyčio dienos).

Stacionarinės ASPĮ skyriuje nustačius protrūkį, **tikslinga įvesti privalomą** medicininių kaukių ar respiratorių **dėvėjimą** skyriaus bendrose patalpose, kol protrūkis pasibaigs.

Visais atvejais vienkartinės medicininės kaukės ar respiratoriai dėvimi, kai asmuo jaučia COVID-19 ligai būdingus simptomus.

Rekomendacijos dėl simptomų neturinčių asmenų testavimo

Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą, prieš hospitalizuojant asmenį į gydymo įstaigą PGR tyrimo atlikti nebereikia, tačiau ASPĮ gali skirti COVID-19 ligą patvirtinančius tyrimus asmenims, jaučiantiems ligos simptomus ar kitais atvejais, ASPĮ nustatyta tvarka. Tyrimai atliekami ASPĮ.

- Rekomenduojama atlikti SARS-CoV-2 viruso tyrimą PGR metodu arba greitąjį SARS-CoV-2 antigeno testą didelę riziką sunkiai sirgti COVID-19 liga turintiems besimptomiams **hospitalizuojamiems pacientams**:
 - galutinės stadijos lėtine inkstų liga sergantiems pacientams, kuriems taikoma nuolatinė pakaitinė inkstų terapija (hemodializė ar peritoninė dializė);
 - asmenims, kuriems atliktos organų arba kraujodaros kamieninių ląstelių transplantacijos;
 - sergantiems piktybinėmis kraujo ligomis, kuriems tęsiamas chemoterapinis, imunoterapinis ar taikinių piktybinių kraujo ligų gydymas arba kuriems toks gydymas baigtas ne seniau kaip prieš 24 mėn.;

- sergantiems imunodeficito ligomis su antikūnų gamybos defektu, kai taikoma pakaitinė terapija imunoglobulinais;
- asmenims, sergantiems remisijos nepasiekusia onkologine liga ir kuriems taikomas aktyvus priešvėžinis gydymas (imunoterapija, taikinių terapija, chemoterapija, hormonoterapija, spindulinė terapija, chirurginis gydymas ir kt.) arba persirgusiems onkologine liga ir aktyviai stebimiems, kai po aktyvaus priešvėžinio gydymo pabaigos yra praėję ne daugiau kaip 24 mėn.;
- asmenims, sergantiems žmogaus imunodeficito viruso (ŽIV) sukelta liga.

Šioms grupėms priklausantiems besimptomiams hospitalizuojamiems pacientams tyrimai atliekami gydytojo sprendimu ASPĮ vadovo nustatyta tvarka.

- Kai **hospitalizuotam pacientui**, turinčiam COVID-19 ligai būdingų simptomų, nustatomas COVID-19 ligos atvejis, rekomenduojama atlikti SARS-CoV-2 viruso tyrimą PGR metodu arba greitąjį SARS-CoV-2 antigeno testą kitiems toje pačioje palatoje gydytiems pacientams, turėjusiems labai didelės rizikos kontaktą. Sprendimą dėl labai didelės rizikos kontaktų testavimo priima infekcijų kontrolės specialistas ASPĮ vadovo nustatyta tvarka.
